

NOVINE

"Glaslo Slovenke Krajine"

Izdajateo: KLEKL JOŽEF, vp. pleb. nar. poslanec.

Oglase sprejema samo tiskarna in sredništvo v Soboti Koroška ulica 123. Cena oglasov cm² 75 per; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela strana 30%, popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetpet reči Din. više od vake reči pol D. Med tekstem cm² 1.00 D. v. Poština cm² 2.00 D. Tako so oglase plača uprava i da za vsa og-lase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Novine prihajajo vsako nedeljo. Priloga Marijin list i Kalendar Srca Jezušovoga. Cena pri skupnem naročilu na dom 25 D., na posamezni naslov 30 D., čí se čela naročnina naprej plača do 31. marca. Čí se pa plača po 31. marcu, je pri skupnem naročilu cena 30 D., pri posameznem 35 D. M. list i Kalendar se plačata posebi. Amerikanci plačajo za vse vkp 4 dolare. Naroči se na upravništvi v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Z novimi močmi!

Vsakí pameten gospodar na konci leta pregledne nekoliko delo celoga leta i si napravi v glavnem že túdi načrt za delo v novom leti. Túdi mi smo preglednoli delo naših „Novin“ v preminóčem leti i mislimo, da so „Novine“ skrbno vršile svojo dužnost med našim ljudstvom, nateko kelko njim je dopúščao mali prostor. Da so „Novine“ vršile dobro svojo dužnost, to so njim priznali naši domači ljudje, pa túdi tisti, šteri so ne ravno prijatelje našega ljudstva i naše krajine. V zadnjem časi se skoro vsi demokratiški papéri mrščijo nad našimi „Novinami“. Pravijo, da so „Novine“ našoj krajini nepotrebne, da so sramota za našo krajino, da je urednik za nas nepotreben človek i tak naprej. Iz vsega toga se vidi, da so „Novine“ nikakomi jako na poti. Ništerni ljudje bi strašno radi bili, če naša krajina ne bi mela svoji domači novin. Ne mislimo pa, da so to naši prijatelje, šterim so naše novine na poti. Tej ljudje zo samo te naši prijatelje, gda žnjejo velke haske pri nas.

Komi so „Novine“ ne po voli?

Čí poglednemo tak na kraci nazaj pisanje naših „Novin“, vidimo, da so „Novine“ tistim bile strašno neprijetne, šteri so si šteli pri našoj zemli i pri naši šumaj na račun našega siromaškoga ljudstva velke dobičke

napraviti. „Novine“ so bile proti tomí i te lúdi je to strašno peklo. „Novine“ so nadale ne bile po voli tistim, šteri so bili proti našoj gimnaziji, ar so se bojali, da bo gimnazija vzgojila nam potrebne domače šolane lúdi, šteri ščasoma zasedejo tista mesta, gde se do zdaj mastljo vnoji nezadostno šolani lúdi i so prišli na ta svoja mesta samo zavolo posebni priilik. „Novine“ so bile trn v peti túdi tistim, šteri bi radi dobro živeli na račun naši nevol i težav. To so ljudje, rastrošeni po vsoj državi, šteri delajo samo na to, naj bi se ljudstvi božno godilo i naj bi bilo nezadovolno. Na te način mislijo oni lepo živeti, ar nezadovolni i nesrečni človek večkrat raj ide k tistim, šteri njegovo nezadovolnost i nesreče z rečmi povekšavle, kak pa k tistomí, šteri ga tolaži i njemi želej pomagati.

Zadovolni so pa z „Novinami“ vsi naši pošteni ljudje.

I to je največ vredno. Naše ljudstvo zna, da niti edne novine ne pazijo tak na vsakšo najmenšo priliko v našoj krajini kak ravno naše „Novine“. Niti edne novine, čiravno so nam naklonjene i prijateljske so se nigdar ne tak ostro zavzele za haske naše krajine, kak ravno naše novine. Vse potrebščine našega ljudstva so „Novine“ z največšov skrbjov zasledivale. Pomislimo samo, kelko tanačov so dale „Novine“

po naši poslancaj i drugi naši prijatelaj našemi ljudstvi. Doteknimo se samo pitanja agrarne zemle, šum, zaposlitve naših delavcov. Kama bi spravili mi svoje delavce, če se ne bi potegúvali za nje naši poslanci i naše „Novine“. Niti edne druge novine so toga ne napravile. „Novine“ so se ne bojale istine povedati ne nam samim pa túdi ne drugim. Ešče to so včinole, ka skoro vse druge novine zakrivlejo, da so povedale našemi ljudstvi túdi njegove napake, z namenom, da se vse slabe lastnosti med našim ljudstvom kem bole odpravijo. To je túdi velko vzgojno delo „Novin“.

Ka naj včinimo za novo leto?

Da so „Novine“ našemi ljudstvi priljublene i so njemi túdi v hasek, se vidi najbolje s toga, da naročniki stalno naraščajo, čiravno so v zadnjem časi našo krajino strašne nesreče dosegole i je siromaštvo pri nas veliko. Potrebno je pa, da se „Novine“ ešče bole razširijo. Ne samo vsakša hiža, vsakša familija v našoj krajini mora meti naše novine. Priporočamo túi ešče kakše druge dobre novine, kak so „Domoljub“, „Gospodar“ ali „Slovenec“, nego vse te novine naj bodo samo poleg naši „Novin“ ar samo naše domače novine najbole skrbno poročajo od vsej naši prilik. Takše novine pa, štere za našo krajino i naše ljudstvo nigdar nemajo lepe reči kak je kakša siromška demokratiška „Domovina“ ali „Jutro“, pa naj po-

novom leti preminejo iz naše krajine. Zanimivo je to, da demokratje, šteri so k nam prišli, svoje „Domovine“ ne čtejo, tak je za nikoj, našim lúdem jo pa ponújajo. Lepo je to od naši lúdi, da so te slabe novine zvečine odpovedali, po novom leti pa naj vsakša ta hiža, štera je mela do zdaj norečeno „Domovino“ naroči naše „Novine“.

Z novim letom na delo!

V vsakšo familijo naše „Novine.“ Delavci, za štere se „Novine“ telko skrbijo, naj ne pozabijo naročiti „Novine“ gda idejo na delo. Kak lepa pisma nam pišejo iz túhinskih krajov naši delavci, da z največšim veseljem čakajo vsakši tjezen „Novine“ iz svojega domačega kraja. Skuze je pobijejo, gda dobijo „Novine“ v roke i si je čtejo eden drugomu. Amerikanci tak želno prosijo „Novine“, kalendari i „Marijin list“, da iz njúvi prošenj sija vsa lu-bezen do domačega kraja i mejka poštenost dúše. Dukeč bodo naši lúdie navezani na domači kraj, znajmo, da so tak dugo ešče pošteni. I najlepše vezalje za to so ravno naši listi, šteri je tak nagosci pohodijo i njim telko lepoga povejo. Naše „Novine“ samo branijo, včijo i v dobro volo spravljajo naše lúdi. Šinfanja naše novine ne poznajo zato je dužnost vsakšega našega poštenoga človeka. da naroči sam i razširjavle „Novine“ z vsov svojov dúšov.

Dijaška igra v Soboti.

Dne 20 dec. je dijaštvo iz naše gimnazije priredilo rusko igro: „Studentova ljubezen.“ Pisateo Leonid Andrejev je dao toj igri naslov: »Dnevi življenja našega,« po pravici pa je oni prvi naslov primernejši. Igra je namreč vsesok ljubzenska in zato jo na celoj črti grajamo kak neprimerno in celo škodljivo za mladino. Zakaj? Zato ka kvarno vpliva na gledalce najbole pa na igralce. Vsaka igra mora meti kakši hasovitven cio, to se pravi, mora prinesiti človeki nekaj zaistino hasovnitvena za življenje, z drugimi rečmi, mora dati navuk za pamet in srce. Čí bi pa mi pitali gledalce posebno pa igralce: No, ka dobrega mate od te igre, bi vsaki morao odgovoriti: Ščisti nikaj! Pač nikšo zmešnjavo nam je napravila v srci pa raztrešenost v glavi. Zgába, posebno za študenta. Ne drži izgovor: Mladini trbe pokazati življenje kakše je! Istina, trbe jo včiti, na življenje pripravlati, nego ne z igrami,

gde se samo küšúlejo, obimlejo, ženi-jo, zapelavlejo, lumpajo, preklinjajo, norijo, kradnejo, morijo, sovraštvo zbujajo itd. Ali je to cio življenja? Vsega toga pa je igra »Studentova ljubezen« puua od začetka do konca. Jako se nam čúдно vidi, kak se je mogla ravno takša igra zbrati gda malo temlo kelih iger. Zakaj bi plevle iskali gda mamó čisto pšenico? Jaj nam, čí bi našo mladino krmili s temi plevami! Uspehi v šoli do ešče slabši. I na zadnje? Što more preračunati kvaros posledice slabe igre v mladom srci? Študirajmo bole mladeniško dúšo pa bomo previdnejši.

Ešče nekaj. Voditeo igre, posebno čí so mešane vloge, ma veliko odgovornost že pri vajah. Za kulisami se včasí vršijo posebne igre . . . Na konci pa to: Čí nastopajo túdi deklice, naj mayo duga krila (janke) ovači jih spravite v veliko zadrego, štero samo opazili pri dijaških igrah pa túdi 1. dec. pri tistoj iz lúdske šole v Soboti. Gda

so se malo genole ali sele doli, so skrbno vlekli svoja kratka krila níže, nego ka, čí so tak zašita.

Opazovalec.

V album našem dijaku.

Priprost človek, kateri ne pozna zakonov o elektriki, se pred nevihto rad skrje od visoko drevo in postane žrtev strele. Učenjak Marconi (Marconi) in z njim toliko drugih, poznavajoč zakone o električnem toku, ga znajo obvladati, jim služi, da se pogovarjajo od enega kraja sveta do drugega.

Raztegnite to primero na tisoče drugih slučajev pa boste videli resničnost te le trditve: poznati zakone narave se pravi braniti se pred njimi, izkoriščati jih in pomožiti lastne moči; ne jih poznati, pomeai ravno nasprotno, postati njih žrtev, zgubiti njihovo vrednost in biti njih suženj.

Je pa nek drug svet, kjer je ta trditve resničnejša. Naša dúša je duh, ki ima svoje zakone, ker je ustvarjena in zato odvisna. Kator celota fizičnih zakonov tvori ambient v katerem se giblje narava, tako celota duhovnih zakonov tvori tisto atmosfero ali podnebje v katerem dúša razvija svoje življenje. In kakor nas poznavanje naravnih zakonov stori gospodare v raznih pojavih, tako poznavanje duhovnih postav pomnoži zmožnosti dúše same.

Ali je to težko razumeti? Mogoče. No, pa poslušajte najmodrejšega filozofa, kako to zna na kratko povedati: „Resnica vas bo osvobodila“ — je rekel Jezus.

Resnica pa je, da se moramo poglabljati v učenju, v raziskovanju naravnih zakonov, da pa vse le s oslrom na večnost.

Navidezno dolgo leto je skopnelo kakor snežinka na mokrih tleh. Glej, že pada z višine nova, lepa bela snežinka. Prijatelji moji, urno nastavimo svojo dian, da ne pade v blato . . .

R. J.

Kak je v Belgradi?

Tak se navadno pitamo, če bi radi znali kak je kaj z vladov. Vsi znamo, da je v dnešnji časaj v našoj državi nej najbogše tistomi, šteromi je izročena oblast v našoj državi. Vnogi velki ljudje so že povedali, da na Korošcovom mesti zdaj ne bi radi bili. Čitūdi pa znamo, da so teški časi v našoj državi itak toga ne čitūmo preveč. Vidi se nam kak da bi vseherom bilo vse kak najbole mirno i da se je nikaj takšega ne zgodilo zavolo kaj bi bile prilike v našoj državi žmetnejše kak prve.

Po nesrečnom strelanji v parlamentu je dobo vladu v svoje roke dr. Korošec. Pravzaprav pa ma oblast v r. kaj takzvana koalicija četvero strank, štere so 1. narodna radikalna, 2. srbska ali Davidovičova demokratska, 3. slovenska ljudska stranka s hrvatskov ljudskov strankov i 4. Spahova muslimanska stranka. Izmed tej je najmočnejša narodna radikalna stranka, potom Davidovičova, po tom naša i spahova muslimanska stranka. Zato, što bi mislo, da dr. Korošec zavolo toga ar je ministrski predsednik že tūdi lahko včini vse, ka' njemi pride na mislo ali ka bi šteo, se jako moti.

Ali vlada ešče dugo ostane?

Kak vsi zaamo je dr. Korošec dobo vladu v svoje roke s tov nalogov, naj bi pomero razmerje med Hrvatimi i Srbii za volo trej streljeni hrvatski poslancov, da se obdrži v državi red i da se sprimejo ništerni jako potrebni i silni zakoni. Pred nesrečnimi strelji v Belgradi, je parlament itak ne mogao delati zavolo nespametnoga kričanja i razbijanja demokratov i radičovcov. Država je pa bila potrebna dela kak žeden jelen mrzle vode.

Dr. Korošec je rvananje pametno pričaj v svoje roke. Hrvate je pušto ščista pri miri naj se izkričijo i izjočejo kak je to njūva šega. Hrvatskim voditelom pa, šteri so na nesrečo Slovenec dr. Maček i Srb

Pribičević, je to nikak ne bilo po voli. Tej so mislili, da je bo dr. Korošec začno za vsakšo njūvo nespametno reč strašno preganjati, kak sta to delala s Hrvatii prve Pribičević i Žerjav. Tak bi se te pred svetom Hrvatje pokazali lahko kak pozovito preganjani ljudje. Vse se pa inaci šūče kak so si oni mislili. Hrvatje so se s svojimi voditelji začnoli zaletavati proti vladi, proti posojili, proti državi, zahtevali so svojo posebno državo tak, da bi samo krala priznali za skupnoga. Na vse to kričanje je dr. Korošec nika ne odgovoro i hrvatski voditelji so se pred svetom pokazali, kak nepremišlena deca, štera v čemeraj kričijo i ne vejo ka ščejo.

S takšim pametnim i mirnim rvananjem dr. Korošca so vsi trezni ljudje v našoj državi zadovolni. V zadnjem časi so pa Davidovičovi demokratje v vladi nikelko nezadovolni. Davidovičovi demokratii so v vladi za radikali najmočnejša stranka, nego med obema strankama obstoji že stari boj, štera stranka bo mela vekšo moč. Davidovič sam je ne mišter mogoe je pa, da bi rad kaj takšega postao, nego toga ne pove vō. Računa pa, da bi se združo nazaj s Pribičevićom, s šterim sta se pred leti skregala, i bi tak gratao voditeo opozicije proti vladi.

Trojna koalicija.

Čiravno bi pa Davidovič s svojov strankov izstopo iz vlade, zatoga volo ne bi prišlo do kakši vekši sprememb. Vlado bi mela v svoji rokaj mesto koalicija štirih strank, koalicija trej strank, to je radikali, dr. Korošec i dr. Spah. Tej troji bi tūdi meli potrebno večino. Gotovo je pa, da si bo Davidovič dobro premislo prle kak stopi s svojov strankov iz vlade. Njegovi poslanci so namreč ostro proti tom. Nišče namreč ne najde pravoga vzroka, zakaj misli iti Davidovič s svojov strankov iz vlade zdaj, gda se že vse najbogše razvija. Vlada je dobila veliko švedsko posojilo, sprijela vnogo hasnoviti zakonov, ma pripravljeni proračun, šolski i agrarni zakon i tak naprej. Tā se ide samo

za to, da mogoče Davidovič šče iz toga za s be kakši hasak prtegnoti. Bližanji dnevi nam pa pokažejo kak se vse to razvije.

Gimnazijske igre i naše lūdstvo.

Vnogo pritožb smo dobili od vsej strani zavolo javnoga nastopanja našega dijaštva. Splošna sodba je ta, da nastopanje našega gimnazijskoga dijaštva ne dela časti ne našoj gimnaziji ne našoj krajini. Stariši se tožijo, da so njūvi dijaki tak obremenjeni z raznimi vajami, da nikak nemajo zdosta potrebnoga časa za včenje. Dobili smo tūdi pritožbe da za dijake, šteri so v sokolskom društvi, nevalajo lekar nikši gimnazijski predpisi kak dugo smejo biti zvečer vūnej i pod kakšim nadzorstvom. Svoje prostore majo kratkomalo v hotelskoj zidini različne vaje pa zvečer do 11 do 12 pa tūdi po ništerni poročilaj zajtra do druge vōre i to brez pravoga nadzorstva. Javni nastopi so pa vse drugo kak za gimnazijo častni. Gimnazijsko dijaštvo po drugi zavodaj se skrbao pripraviti za svoje nastope i pri takšoj priliki pokaže lūdstvu v istini nekaj izbranoga. Ponajvečkrat so to akademije z deklamacijami i odlomki najbolje izbranih klasičnih iger. Naše dijaštvo pa pod imenom »Maturanti soboške gimnazije« nastopi z igrov »Studentovska ljubezen« štere pravi naslov je »Dnevi življenja našega« i štero so v Maribori v gledališči svojčas igrali s pripombov: mladini neprimerna. Teda igra, štera je v Maribori za mladino neprimerna igrajo na našem odri cilo nižješolke.

Tak lahko verjemo tistim ljudem, šteri so se nam tožili da vzrokov slabih uspehov na našoj gimnaziji nesmejo iskati samo v stalnom spremenjanji profesorov i oddaljenosti dijakov od gimnazije, nego tūdi v velkoj meri v tej dijaški igraj. Nevemo pa mogoče, či se vse to namenoma ne dela na našoj gimnaziji? Ravnateljstvo gimnazije bi itak moralo znati ka se šika za dijaštvo i ka nej. Mogoče se pa

dela to zato, naj bi se pred svetom pokazalo, da smo mi ne zreli za gimnazijo? Na velkom slovenskom shodi v Čerenovcih je dr. Korošec javno povedao pred vaočinov lūdi, da ravnatelj soboške gimnazije Ludvig Vagaja sam dela proti našoj gimnaziji i do zdaj smo ešče ne čūli, da bi g. ravnatelj gde protestirao proti toj izjavi. Mislimo, či se mi trūdimo i borimo za svojo gimnazijo, štera naj bi bila na istoj višini kak so druge gimnazije, da je dužnost tūdi vodstva gimnazije, da se za to nikelko bole briga kak pa do zdaj.

Murska Sobota.

— Soboško učitelstvo. V zadnjij številki smo pisali od čūdni razmer na šoli v Trdkovi i poleg drugoga povedali, da je bilo v Soboti par učitelov odpuščeni iz službe zavolo menši prestopkov, v Trdkovi je pa učiteo ešče naprej na svojem mestu. Popravili bi dnes to zadnjo poročilo v telko, da so učitelji, šteri so bili odpuščeni iz službe, ne bili nastavljeni na soboškoj osnovnoj šoli, nego samo dejanje, zavolo šteroga so zgūbili službo, se je zgodilo v Soboti ob priliki nekšer sokolske veselice. Čūjemo pa, da bodo tej učitelje nazaj sprejeti v službo. To v telko priobčimo, da je učitelstvo na soboškoj osnovnoj šoli v tom pogledu nej prizadeto.

— Novi upravitelj bolnišnice v Soboti je imenūvani naš domačin g. Ignacij Horvat, šteri ma vse potrebne izpita za upravitela bolnišnice. Džadajšnji upravitelj g. Gorečan je premiščeni v Slovenjgradec.

Slovenska Krajina.

— Naše župane napada demokratska »Domovina« pravi, da so stariokopitni skrajno strankarski, ništerni ne vejo niti pisati i čitati. »Domovina« bi rada da bi prišli na mesto slobodno izvoleni županov nazaj gerenti, kak je bilo v tisti časaj, gda so demokratje meli ešče veliko rač pri državnoj oblasti. Nego demokratska moč se ne povrne tak naskori nazaj,

Po JOS. JURČIČI:

Sosedov sin.

XXII.

Okoli farne cerkvi je pokopališče. Zelena trava po grobaj naznaja, da v fari ne mira ravno dosta lūdi, redki leseni križi pa pravijo, da so lūdje ne ravno bogati ali pa da spomenike svojim pokojnim raj postavljajo v svoji srcaj kak pa na grobaj.

Pred cerkvov stoji več lūdi i gledajo mladožence, šteri so ravno zdaj prišli. Franca je bila nikelko bleda v lice, nego ščista prijzao se je držala i je veselo gučala z drugimi okoli sebe. Stanoli so pred cerkvov i gledali gda pridejo plebanoš iz farofa, da bodo te šli vsi vkūp v cerkev. Zdaj se prikažejo stari seri plebanoš, ki so krstili že pol fare i poznali mladost i starost svoji ovc.

Gda je Franca zaglednola plebanoša je malo zardela oko njoj je zažarelo, nato se pa obrne i ide za cerkev. »Včasi pridi nazaj, da te nemo čakali. Plebanoš že idejo« pravi edna ženska poleg.

Plebanoš so prišli gori, si povedali par reči svatom, nato so pa šli naprej v cerkev. Zdaj so se tūdi

svatje z mladoženci obrnoli, da bi šli v cerkev, zato sta dve ženski stopili za cerkev povedat Franci naj naednok pride.

V cerkvi je scinkalo, orgole so se oglasile, žensek i France je pa ne bilo nazaj. »Ka je to?« pita edna posvarbica i se tūdi napoti iskat Franco, v tom se pa povrneta obej ženski i povejta, da France nindri nega.

„Jezus!“ zakričijo vse ženske. Francine matere je ne bilo tam. Doma je s kuharcami pripravljala i se jokala, nevedoč sama zakaj. Smrekar je bio pri cerkvi i gda je čūo, da nega France, blede je gratao, zgrabio za kraščak i šo iskat. Tūdi drugi svati so se vsi pobrali za Smrekarom.

V cerkvi je bila že meša, gda je samo ednok nikaj začnola šūmeti med lūdmi, šošnjali so nikaj eden drugomi, si skimavali, čūdivali se i smejali dukeč so ne začnoli ništerni dečki kraščake jemati i iti iz cerkvi. Za njimi se pa pomali pobiralo staro i mlado, dukeč je nej vse puno lūdi bilo odzvuina cerkve. Tej so se tūdi pobrali za svati snejo iskat. Ništerni so se smejali, da so vse pokali z rokami. Kaj takšega se je ešče v fari ne zgodilo. Drugi so skimavali, či se

njoj je mogoče nej kakša nesreča zgodila. Iskali so jo vseherom, kričali za njov, nego oglasila se je nindri nej. Nazadnje so lūdje obsodili, da je domo odišla i to je vervao tūdi stari Smrekar. Kraščak si je potisno na oči, nikoga je ne vūpao pogledati, seo je na kolesi i pognoao konje, da so samo po zraki leteli.

Celo telo njemi je trepetalo. Ka napravi ž njov je niti sam nej znao, nego nekaj se mora zgoditi naj jo dobi, da njemi je takšo sramoto napravila.

Drugi svatje so nikelko časa kimali z glavami, na to pa odišli v oštarijo, se napili, čemerili so se pa smejali vse vkūp, da so takšega zdanjanja ešče nigdar ne doživeli.

Ešče siromak Pogreznikov Peter se je napio i je nazadnje ešče bio veseli, da je lahko s svojov starov teticov plesao i treskao s petami.

XXIII.

Doma je Smrekar hčeri nej najšeo. Mislo si je, prve kak sunca zaide, že pride nazaj. Pol imanja bi dao, samo te sramote nemre prenesti. Tri fare bodo več let samo od toga gučale.

Mati Smrekarica je okoli hiže letala i jokala na ves glas. Bojala se je, da si je Franca mogoče ne kaj včinita ali da je pobegnila Bog zna kam i vse soside se jo ne mogle potolažiti. K kakšemi rodi je odišla so njoj pravile ženske. To se njoj je vidlo ešče najbolje za vervati. Vso rodbino je gori zgrūntala, gde se njoj je količkal vidlo, da bi mogla Franca ta oditi i k vsem je poslala lūdi, naj pozvedijo za Francov. Od bližanji so naskori prišli nazaj i povedali, da nišče nikaj ne ve od France. Eden stari človek jo je vidlo pol vōre daleč od cerkve potom pa več nišče. Nezadnje so prišli vsi poslanci nazaj, ništerni kesno v noč, nišče je pa nej znao nikaj povedati, da bi jo što gde vidlo.

Smrekarova hiža je bila dva dni kraj nesreče i žalosti. Ka njim je pomagalo vse bogastvo, ka penezl, edinoga deteta so več ne meli.

Smrekar je bio prvi den ščista divji od čemerov da njemi je hči takšo sramoto napravila. Mislo je, da pride nazaj, zdaj pa gda je od niked ne bilo, postanilūvao je zamišleni ne je gučao, ne je kadio iz pipe, ne je jo. Na lici se njemi je pozaalo, da trpi on ravnateljko, kak mati čiravno je ne jokao. (Dale sledi.)

i demokracije naj naše župane samo lepo pri miri pustijo. Tistim par svojim demokratskim županom v naši krajini lahko povejo, da so nesposobni, naši pošteni ljudje se pa od demokratov kakše poštenosti nede šli večit.

— **Bogojina.** Naše Orlice so nas razveselile na Števanovo z lepov hožičnicov i igrov „Kaznovana ničemurnost.“ Ves večer je bilo dobro pripravljeno ljudstvo je pa čista napunilo domači društveni dom.

— **Agrarni interesenti, pazite!** V okroglini Sobote, gde je med agrarnimi interesenti do zdaj največ zmešnjav, izvečine zavolo toga, ar so inachi delali, kak so njim naši poslanci tanačivali, hodijo zdaj ništerni agenti i prigovarjajo ljudi naj stopijo v agrarno zajednico v Maribori. Pravijo, da bo v to zajednico morao stopiti vsakši agrarni interesent, da od te zajednice dobi brezobrestno posojilo, i da se bo zemla plačuvana na te način 20 let. Mi povemo našim ljudem, da mamoo za našo krajino že ustanovljeno i od oblasti potrđjeno agrarno zadrugo. Najboje pametno, bi bilo, da bi vsakši naš človek stopo v našo domačo agrarno zadrugo ar indri po Sloveniji itak nega Bog zna kelko agrarne zemle za odajo. Da bi pa morali vsi agrarni interesenti stopiti v agrarno zajednico i da dobijo na te nečin brezobrestno posojilo to je ešče vse v zraki. Vsa agrarna zemla v našoj državi bo koštala prek 20 milijard dinarov. Država je pa v preminočem leti štela najeti 13 milijardno posojilo po 7 i pol procentov, proti šteromi posojili so delali ravno demokracije i radičovci. Zato teško verjemo, da bi država samo tak davala brezobrestno posojilo te, gda sama išče posojilo i mora za to visike obresti plačuvati. Naša agrarna zadruga pa za našo krajino že vüpa dobiti posojilo, ar je pa naša zadruga tudi v zvezi agrarni zajednic v našoj državi je ne potrebno, da bi naši ljudje stopali ešče v kakšo drugo zajednico. Dobro bi bilo, da bi že ednok vsi naši ljudje vküp držali nej, da se zaletavlejo zdaj se zdaj ta. Itak vsi znamo, da so do zdaj ešče tisti, šteri so v zadrugi dosta na bogšem, kak tisti, šteri so vse na svojo roko delali.

— **M. Črnci.** Pri nas se ništerni čemerijo zavolo toga, da morajo siromacije z velkov družinov na zvone več plačati kak bogatejši. To pa zato, ar so na agrarno zemlo večše stroške navrgli kak na kmetško zemlo. Mi znamo, da se je to v našoj občini samoj zgodilo ar je občinski odbor to tak odložo, želeli bi pa konči to, naj tisti odborniki, šteri so to zakrivilili tudi lepo priznajo, ne da rivlejo krivdo na popunoma druge i nedužne ljudi.

— **Živinorejski odsek v Puncionih** je ustanovila naša kmetijska podružnica 21. decembra. V kratkom časi se ustanovijo takši odseki ešče v Moravci, Tešanovci, Martjanci, i Rakičani. Takši odseki so velke važnosti za napredek živinoreje i so prva stuba za ustanovitev živinorejski zadrug.

Bas helikon (ponperdon)

što ma k odaji? Küpi: HORVAT FRANC Filovci breg, p. Bogojina.

K odaji bik

simodolec licencovani star 20 mesečov žmeten blüzi 5 metrov. Zglasiti se je v Markišavcih pri ŽIBRIK FRANCI.

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim odjemalcem
Brata Brumen
trgovina
M. Sobota.

Reševalci vganek pridejo na vrsto v prišestnoj številki Novin.

GOSPODARSTVO.

J. CASAR: **Zadružništvo.**

Za kreditne zadruge Schulzejevega sistema so sledeča načela:

1.) Penezni promet je uravnan po pravilaj bančnega poslovanja tak, da dobijo upniki običajne obresti in provizijo od zadruge, a zadruga pa to dobi od svoji posojilojemalcev. Poslovodje je uradniki dobijo za svoj trud primerno odškodnino.

2.) Kreditna zadruga naj dovoljuje le obratni kredit.

3.) Posojila se majo dovoljevati le na kratek rok, navadno nej duže nego na tri mesece (likviditetni princip). Menice (vekslin) so dovoljene. Dopusno je, da se posojilo odplačuje v posamezni delni zneskaj.

4.) Posojilnica naj opravlja za svoje člane bančne posle kda se je zadosta razvila.

5.) Delokrog naj bo neomejen.

6.) Deleži so visoki i se obrestujejo.

7.) Dobiček se deli, rezervni fond je deljiv.

8.) Člani načelstva i nadzorstva dobivajo nagrade za svoje delo.

Schulze je bio neumoren širitelj zadružne misli i kazao je vno go organizatoričnoga smisla gledajoč predvsem na dejanske porebčine vsakdanjnjega življenja. V posebno zaslugo se njemu more šteti, da je bio po njegovom prizadevanji i sodelovanji l. 1867 izdan posebni zadružni zakon, ki je kesnej služo v zgleđ zakonodajam drugi držav ob ureditvi pravni razmer zadrug.

V nekaj letaj je število zadrug jako poraslo, zato se je pokazala med njimi potreba po tesnejšem medsebojnem stiki. Leta 1859 se je ustanovila »Osrednja dopisovalna pisarna«, ki je imela namen voditi i združiti zadružno gibanje. Iz te organizacije je nastala l. 1861 »Zastopstvo nemški pridobitni i gospodarski zadrug«. Vodstvo tej osrednji organizaciji, šterim je bil namen podperati zadružništvo, izpolnjevat notranjo uredbo zadrug i varovati skupne haske, je meo do smrti Schulze, ki je izdajao kak zadružno glasilo časopis »List za zadružništvo«. L. 1902 se je od te centrale ocepila večina konsumnih družtev v Hamburgi.

»Splošna zveza« se deli v posamezne deželne ali provincijalne podzveze. Vodstvo zveze oskrbuje izvoljeni načelnik. Najvišja oblast v zvezi pa pripada glavnoj skupščini, štera se vrši vsako leto v drugom kraji.

Med zvezami kak centralnim organom i posameznimi zadrugami posredujejo podzveze, štere so organizirane po posamezni deželaj ali posebni vrstaj zadrug. Te podzveze

oskrbujejo tudi revizijo včlanjeni zadrug.

Za denarno poravnavo med posameznimi zadrugami je bila l. 1864 ustanovljena »Nemška zadružna banka Soergel, Parisius & Co«, ki pa nej mogla uspevati, kak je spoj značilno za Schulzejevo zvezo, da nej nigdar

strmejla za osredotočenjem denarnega prometa svoji zadrug, zato ka bi prej zadruge postanole preveč odvisne od svoje centrale.

To je nakraci življenje in delo Schulzejevega sistema zadrug i posojilnic.

Brezplačna darila

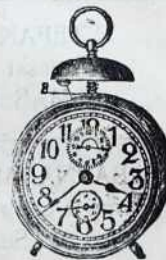
lehto dobi vsakši naročnik. Ta darila so točno opisana v velkom ilustr. ceniki tvornice SUTTNER.

Že prek 30 let

vživa tvrdka H. SUTTNER najbögši gles zavolo svoje-ga solidnoga poslovanja i zavolo zanesljivo dobre kakovosti svojega blaga. Pri tvrdki Suttner sa vse küpi naravnoč skoro po tisti cenaj kak v fabriki i brez nevarnosti, zato, ka tisto, ka ne odgovarja se vö mini ali pa penezi nazaj dáto. Pošlite včasí Vaš točen naslov na

H. SUTTNER
LJUBLJANA, št. 945.

i dostavljeni Vam bo velki ilustrirani sijajni cenik žepnih vör, vör na roko, vsej zlati i srebrni predmetov, olupševalni predmetov i tak naprej popunoma brezplačno.

Samo 64 Din 20 p. stane prava 16 cm. visoka Anker-budilka št. 105. Velka zbirka ženski moški vör zlati i srebrni predmetov, prstanov, vör z nihalom, vör s kukavicov itd. v ceniki.

Suttnerova „IKO“ vöra vam služo celo življenje!

KMETOVALCI!

GNOJITE VAŠA POLJA IN PAŠNIKE Z APNOM!

97 do 100% o-no

ogljikokislo apno

je rastlinam za uspešno rast neobhodno potrebno.

97 do 100% o-no

ogljikokislo apno

je izvrstno sredstvo za izrabljanje in izboljšanje zemlje

97 do 100% o-no

ogljikokislo apno

pospešuje učinek dragih umstaih gnojil, da jih rastline čim najbolj izkoristijo

97 do 100% o-no

ogljikokislo apno

najfinešje zmleto, dobavlja točno in najceneje

EUGEN in ARNOLD HEIMER
MURSKA SOBOTA.

Prave žajfe za zdravje i mladost.

Fellerove Elsa žajfe poplementitijo i se ločijo od navadni toaletni žajf po tom, ar majo v sebi znanstveno izkušene i dobro delujoče sestavine, štere so potrebne za zdravje i mladost.

Šest vrst Fellerovi „Elsa“ žajf poznamo:

Elsa Hiljasta žajfa, posebno fina cvetna žajfa od štere je koža mehka i nežna.

Elsa zučakova žajfa pravo blago žajfe tudi za najmenšo deco.

Elsa glicerini žajfa posebno dobre za jako razpokano kožo.

Elsa katanova žajfa izvrstna proti sunčenim pegam i kožnim piščajcom.

Elsa katanova žajfa desinficira i jako dobro deluje na kožo i vlase na glavo posebno pri deci.

Elsa žajfa za briti štera desinficira, mejši dlako, se dobro peni i ne draži kože.

Prosrite vsešerom snmo Fellerove žajfe z markov „ELSA.“

Za pokušnjo 5 falatov Elsa žajfe kak si izberete 52 Din če pošlete peneze naprej ar po povzetji priee za 10 Din več, Naročilo naslovite natančno na

Eugen V. Feller, Iekarnik, Stubica Donja Centrala 146 Hrvats.

PORABITE PRILIKO

i naročite poleg ešče sledeče izpaobane predmete:

Fellerovo Elsa pomado za lice i kožo i lonček 12 Din.

Elsa-Tanohina pomada za rast vlasi i lonček 12 Din.

Elsa-Shampon za pranje glave 3 30 D.

Elsadont-kreme za zobe tuba 8.80 Din.

Elsa dišeča vrečica (Sachel) 6 Din.

Blaženo novo leto želejo

vsem svojim prijatelom, odjemalcem i gostom:

JOSIP HORVAT brezalkoholna gostilna M. Sobota.	FERID L. HIRSCHL ravnatelj Kreditne zadruge za trg. in obrt v Murski Soboti.	FRANC BENČEC knjigarna M. Sobota.	FRANJO DEČKO pekarski mojster Beltinci.
ŠTEFAN MAJER krojaški mojster M. Sobota.	ČEH i GAŠPAR M. Sobota.	JOSIP MOČNIK kamnoseški mojster M. Sobota.	JANEZ PINTARIČ trgovec Bogojina.
BARNABAŠ ERDOŠI trgovina s papirjem in igračkami M. Sobota.	STANKO JARC slaščičarna M. Sobota.	MARKO KEMÉNY brezalkoholna restavracija M. Sobota.	EUGEN KUTAŠŠI mizarski mojster Bogojina.
JANEZ CVETIČ tvornica perila in manufakturna trgovina M. Sobota.	IZIDOR HAHN trgovina z papirjem in Prekmurska tiskarna Murska Sobota.		PUHAN ŠTEFAN krojaški mojster Bogojina.
ADOLF PREISZ trgovina z mešanim blagom in manufakturno M. Sobota.	KAVARNA SOČIČ M. Sobota.	EUGEN in ARNOLD HEIMER trgovina z mašanim blagom, cementom, deskami i tes. lesom M. Sobota.	KOCET IVAN trgovec Črensovci.
IVAN PETERKA trgovina z železnino M. Sobota.	IR. HALMOŠ trgovina z gotovimi oblekami M. Sobota.	VELIKA KAVARNA MEOLIC M. Sobota.	BAUER ŠAMUEL gostilničar Črensovci.
LUDVIK BENKO trgovec M. Sobota.	BRATA ŠIFTAR i HAHN M. Sobota.		MARICA SEVER trgovina D. Lendava.
JOSIP KARDOŠ trgovina z železnino M. Sobota.	KOLOŠA JANES čevljar M. Sobota.	JOSIP BRUMEN trgovina z mešanim blagom M. Sobota.	KMEČKA POSOJILNICA M. Sobota.
KR. HIRSCHL in SINOVA M. Sobota.	S. J. WEISSENSTERN trgovec D. Lendava.	MATIJA SLAVIC krojaški mojster Beltinci.	KMEČKA POSOJILNICA Bogojina.
SIDONIJA NOVAK slaščičarna M. Sobota.	FRANC BENČEC trgovec Beltinci.	ANTON KLEMENČIČ trgovec Beltinci.	KMEČKA POSOJILNICA Črensovci.

Penezi.

1 ameriškanski dolar 56 95 Din.
1 nemška marka 13.57 Din, 1 avstrijski šilling 8 Din, 1 vogrski pengó 9.92 Din, 1 češka krona 1.69 Din, 1 tatarska lira 2.98 Din, 1 francuski frank 2.22 Din, 1 angleški funt 276.23 Din.

Mlekarna v M. Soboti

küpije večke količine mleka vsakii den po najvišiji dnevnj cenaj. Nabiralci mleka se naj glasijo.

Vsa popravila pri vöraj zgotovi dobro i fal z garancijov VACLAV PLAČEK v Murski Soboti, gostilna g. Baca.

Hiža k odaji

v Dobrovnik, kak je zdaj Žitkova gostilna. Zglasiti se je v Tešanovci št. 133. pri NEMEŠ FERENCI.

Ka je „Mastelin“?

„Mastelin“ je prašek za svinje po živnozdravniško preizkušenom recepti, sestavljeni iz aromatični zelišč, kakti Halmus, Eencian i dr. ka povzroča prebavo i tek.
„Mastelin“ vsebuje bridko sol, povzroča čiščenje notranjih organov.
„Mastelin“ utrjuje organizem pri živini. Trditev, da bi se svinje od praška debelile; bi bila neutemeljena. Iстина je pa, da se tek pri debelenji dostokrat stavi tüdi pri najbolj hrani. Te je potrebno dodavati Mastelin, ž njim se obüdi tek i dostokrat odstranijo tüdi razne bolezni.
„Mastelin“ stavi zavolo toga klanje pred pravim časom. Vsakom je znano, da pri predčasnom klanji živine nega dobička nego zgübiček.
„Mastelin“ dobite v vsej trgovinaj na deželi za male penenze. Pakceli so po 3 i 6 Din. Kak se rabi, je napisano na pakceli. — Glavna zaloga: A. KOSEC, Maribor.

Pazite!

Küpci na takše agente, štetrici skoro po silii ščejo na vas privezati mašine i bicikle.

Pri meni so mašine i bicikli dosta falejši, ar je jes naravnó dobim iz fabrike.

Agenti k šenki nemreje okoli boditi, dobijo provizijo i što to pleča? Vsi tisti, ki od njega küpijo. Zato je pri meni vse falejše, ar je raj küpcem püstim tiste. Mašine dobite pri meni za 400 do 500 Din falej, bicikle za 300 do 400 Din falej.

Poglednite moje skladišče!

S. I. Weissenstein

trgovec
D. Lendava.

Oda se

Tovorni avto 35 Konj. s. dober motor, skoro novi zadnji obodi (Perl) Din 28.000. — **Posestvo** z gostilno, 1 nadstropje, ledenica, 5 plügov travnikov, gošča i edno malo posestvo 4 plüge zemle i hiža. Vse jako fal. — **KARL SCHEIDBACH** Maribor, Gosposka ul. 28.

Vsakovrstne sirove in svinjske kože kupuje

po najvišiji dnevni ceni

Franc Trautmann
Murska Sobota
Cerkvena ulica 191.

Amerikanci pozor!

Ste že prišli iz Amerike? Ali samo štete priti? Vaša prva skrb bodi, da si spravite kem lepši dom. To pa dosegete, či si date zozidati lepo, zdravo in kaj je najvažnejše fal hižo. Dnesden že vsi Amerikanci tak delajo. Obrnite se pismeno ali ustmeno na

g. FRANJO LEVAŠIČA,

zidarskoga podjetnika v DOLNJOJ LENDAVI št. 57. Jugoslavija. On i samo on, Vam napravi hižo, šteta Vam bode po volli!